

הכנסת
מרכז המחקר והמידע

ח' בתשרי תשע"ח
28 בספטמבר 2017

הנדון: עולים מארצות ששפת הדיבור בהן היא אנגלית – מסמך רקע לדיון

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת אברהם נגוסה, יושב-ראש ועדת העלייה, הקליטה והתפוצות, לקראת דיון בנושא עולים דוברי אנגלית. במסמך מובאים נתונים על עולים אלו, וכן מידע על מדיניותם של גורמים ממשלתיים שונים המספקים להם שירותים – משרד העלייה והקליטה, משרד החינוך, משרד הבריאות ושירות התעסוקה. כמו כן, בעקבות מספרם הגדול יחסית של עולים דוברי אנגלית המשתקעים בעיר ירושלים, יובא מידע על עיריית ירושלים. נקדים ונציין כי ככלל, רוב הגופים שאליהם פנינו לצורך הכנת המסמך אינם רואים באוכלוסיית העולים דוברי האנגלית אוכלוסייה מובחנת ובעלת קשיים ייחודיים, ומסיבה זו, על פי רוב לא מתקיימות עבורם תוכניות ייחודיות. בד בבד יש קבוצות של עולים ממדינות אחרות שניתנת להם התייחסות ייחודית, בהחלטות ממשלה או בהנחיות פנימיות.¹

1. נתונים על עולים מארצות ששפת הדיבור בהן היא אנגלית

להלן נציג נתונים עדכניים על עולים מארצות שבהן השפה המדוברת היא אנגלית – ארצות הברית, קנדה, בריטניה, אוסטרליה ודרום אפריקה (להלן: ארצות דוברות אנגלית). מקור הנתונים הוא הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: למ"ס). בטבלה 1 יוצגו נתוני למ"ס על מספר העולים מארצות דוברות אנגלית שעלו לישראל בשנים 2015 ו-2016.²

טבלה 1. מספר העולים מארצות דוברות אנגלית, 2015 ו-2016³

מספר העולים, 2016 ⁵	מספר העולים, 2015 ⁴	ארץ מוצא (ארץ מגורים אחרונה)
115	111	אוסטרליה וניו זילנד
2,682	2,451	ארצות הברית
220	189	דרום אפריקה
632	623	בריטניה
296	338	קנדה
3,945	3,712	סך הכל

¹ למשל, סדרת החלטות ממשלה לקידום יוצאי אתיופיה, ובכלל זה החלטותיה של ועדת השרים לעניין קידום שילובם בחברה הישראלית של אזרחי ישראל ממוצא אתיופי לפרטים ראו: [דרך חדשה, מדיניות הממשלה לשילוב יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית](#), ספטמבר 2016. למשל, החלטה מס' 2446 של הממשלה ה-33, [הפעלת תכנית מיוחדת לשנת 2015 לעידוד העלייה ולקליטה מיטבית של עולים מצרפת, מבלגיה ומאוקראינה](#), 15 בפברואר 2015.

² נתונים אלו מתייחסים לארץ שממנה עלו העולים, ולא לארץ הלידה שלהם. ייתכן שהעולה נולד במדינה שונה מזו שעלה ממנה. למ"ס, שנתון סטטיסטי לישראל 2016, [לוח 4.4](#), עולים, לפי תקופת עלייה, ארץ לידה, וארץ מגורים אחרונה.

³ שם. למ"ס, [העלייה לישראל 2016, לוח 2 – עולים, לפי יבשת וארצות מגורים אחרונות נבחרות](#); נתוני אוסטרליה וניו זילנד, התקבלו בדוא"ל מאילת כהן-קסטרו, תחום הגירה בלמ"ס, 10 ביולי, 2017.

⁴ למ"ס, שנתון סטטיסטי לישראל 2016, [לוח 4.4](#), עולים, לפי תקופת עלייה, ארץ לידה, וארץ מגורים אחרונה.

⁵ מקור רוב הנתונים בפרסום: למ"ס, [העלייה לישראל 2016, לוח 2 – עולים, לפי יבשת וארצות מגורים אחרונות נבחרות](#); נתוני אוסטרליה וניו זילנד, התקבלו בדוא"ל מאילת כהן-קסטרו, תחום הגירה בלמ"ס, 10 ביולי, 2017.

בנתוני הטבלה אפשר לראות כי בשנת 2015 עלו לישראל 3,712 עולים מארצות דוברות אנגלית שהם כ-13% מכלל העולים בשנה זו (שמספרם היה 27,908). שני שלישים מהעולים מהארצות הדוברות אנגלית היו עולים מארצות הברית.⁶ בשנת 2016 עלו לארץ 3,945 עולים מארצות דוברות אנגלית, ומהם כ-68% מארצות הברית.⁷

מעניין לציין כי **שיעור גבוה של העולים דוברי האנגלית בוחר להשתקע באזור ירושלים**. כך, בשנת 2015 כ-40% מהם השתקעו במחוז ירושלים,⁸ ובשנת 2016 כ-45% מהם השתקעו במחוז זה.⁹ גם בקרב העולים מבריטניה, שיעור גבוה של העולים בחר להשתקע בירושלים (ב-2015: 232 מתוך 623 עולים, כ-37%). לצורך השוואה נציין כי שיעור המשתקעים במחוז ירושלים בקרב **כלל העולים ב-2015** היה 13% בלבד; המחוזות העיקריים שבהם השתקעה כלל אוכלוסיית העולים ב-2015 היו מחוז המרכז (25%) ומחוז תל אביב (21%).¹⁰

2. מדיניותן של רשויות שונות בנושא קליטת עולים דוברי אנגלית

להלן נביא מידע שהתקבל מרשויות שונות בסוגיית הטיפול בעולים דוברי אנגלית. ראשית נביא את עמדת משרד העלייה והקליטה ובהמשך הדברים נתאר את מדיניותם של גופים ממשלתיים נוספים ונביא מידע מעיריית ירושלים.

2.1. משרד העלייה והקליטה

משרד העלייה והקליטה הוא המשרד האחראי לעידוד עלייה לישראל ולסיוע לעולים ולתושבים חוזרים בעת קליטתם בארץ, במגוון רחב של תחומים. מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד העלייה והקליטה בעניין **מדיניות המשרד לקליטת העולים מהארצות הדוברות אנגלית והסיוע שניתן להם**. תשובת המשרד הייתה כי הסיוע שלו לאוכלוסיית דוברי האנגלית הוא חלק מהסיוע שהוא מעניק לכלל העולים, באמצעות תמיכה ברשויות מקומיות, בעמותות ובארגונים. **על פי תשובת המשרד, לצורך התמיכה בגופים אלו לא נקבעו מבחנים ייחודיים לעניין עולים מארצות הדוברות אנגלית**. אף על פי שהמשרד סבור שלכל אוכלוסיית עולים יש מאפיינים ייחודיים הקשורים לשונות תרבותית ושיש להתייחס לכל אוכלוסייה באופן מובחן.¹¹

המשרד לא השיב על שאלתנו בדבר בעיות ייחודיות לאוכלוסיית העולים מארצות דוברות אנגלית.

נוהל משרד העלייה והקליטה, שכותרתו "עקרונות מנחים ונוהל עבודה – נוהל רשויות 2017 – פרק א" (להלן: הנוהל), מסדיר את העברת התקציב שהוזכר לעיל מן המשרד אל הרשויות המקומיות וכן כמה

⁶ שם.

⁷ למ"ס, [העלייה לישראל 2016, לוח 2 – עולים, לפי יבשת וארצות מגורים אחרונות נבחרות](#); נתוני אוסטרליה וניו זילנד, התקבלו בדוא"ל מאילת כהן-קסטרו, תחום הגירה בלמ"ס, 10 ביולי, 2017.

⁸ למ"ס, [עלייה לישראל – נתונים נבחרים – 2015](#).

⁹ מהם כ-31% השתקעו בעיר ירושלים וכ-13% בבית שמש. למ"ס, [העלייה לישראל 2016, תרשים 4: השתקעות ראשונה לפי מחוז ולפי ארץ מגורים נבחרות לשנת 2016](#).

¹⁰ למ"ס, שנתון סטטיסטי לישראל 2016, [לוח 4.9, עולים לפי מחוז ונפת מגורים ראשונים בישראל ולפי ארץ מגורים אחרונה נבחרת](#).

¹¹ לשכת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, תשובת המשרד על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, התקבלה על ידי חסייה קנדרוחוב, 10 בספטמבר, 2017.

עקרונות שימוש בתקציב זה. הנוהל רלוונטי לעולים מכלל הארצות, ובד בבד הוא מנחה את הרשויות המקומיות לתת מענה לתמהיל העולים המתגוררים ברשות; העיסוק היחיד בדוברי אנגלית בנוהל הוא בקביעה כי "ביישובים שבהם יש ריכוז גדול של עולים דוברי אמהרית, ספרדית, רוסית, אנגלית וצרפתית, יש לתת ביטוי בתוכניות לאוכלוסיות אלו". כמו כן, הנוהל מנחה את הרשויות המקומיות לפרסם את הפעילויות שהן עורכות עבור כלל העולים, ולגבות מן העולים השתתפות כספית סמלית, בסכום שייקבע על ידי ועדת היגוי יישובית.¹²

כמו כן, על פי תשובת המשרד, משנת 2004 הוא תומך בהעסקת **מלויים פרטניים** לעולים מטעם הרשויות המקומיות, בשפות שונות, ובהן השפה האנגלית.¹³

עוד מזכיר המשרד את **תוכניות ההכנה לצה"ל**, הנערכות בשיתוף משרד הביטחון; בכל שנה מתקיימות 4-6 תוכניות המיועדות לעולים דוברי אנגלית.¹⁴

נוסף על כך, בתשובה על שאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, המשרד מסר שיש כמה תוכניות המופעלות עבור עולים דוברי אנגלית על ידי **עמותות וארגונים**.¹⁵

עיריית ירושלים – התייחסות ברמה המקומית

כפי שהוצג בנתונים בפרק 1, בשנתיים האחרונות כמעט מחצית מהעולים דוברי האנגלית בחרו להשתקע בירושלים; כאמור, על פי תשובת משרד העלייה והקליטה – חלק ניכר מתמיכתו בקליטת העלייה נעשה באמצעות הרשויות המקומיות; על כן, חלק לא מבוטל של קליטת העולים מארצות דוברות אנגלית מוטל על עיריית ירושלים. לדברי פיני גלינקביץ, מנהל הרשות לקליטה ועלייה של עיריית ירושלים, **בירושלים מועסקים שני מנהלי פרויקטים המתמחים בליווי עולים דוברי אנגלית – ליווי שמתחיל טרם העלייה ונמשך עד תום השנה הראשונה אחריה**. מלבדם מועסקים בעיר 16 רכזי קליטה שכונתיים, המסייעים בקליטת כלל העולים (לאו דווקא עולים דוברי אנגלית) המתגוררים בשכונות; בבחירת הרכז השכונתי מובא בחשבון תמהיל העולים בכל שכונה ושכונה. לדברי פיני גלינקביץ, בין התוכניות שמופעלות על ידי עיריית ירושלים עבור אוכלוסיית דוברי השפה האנגלית: סדנאות הורות, כלכלת משפחה, אולפנים, קו לנוער ותוכניות תרבות.¹⁶

¹² שם. הנחיות אלו נקבעו בנוהל משרד העלייה והקליטה, עקרונות מנחים ונוהל עבודה – נוהל רשויות 2017 – פרק א'. בין היתר, בנוהל נקבע כי הרכב ועדת ההיגוי יהיה כלהלן: יו"ר – ראש הרשות המקומית או סגנו; סגן יו"ר – מנהל מרחב או סגנו; גזבר הרשות או אדם מטעמו; יועץ קליטה בקהילה; משקיף – מנהל תחום קליטה בקהילה או אדם מטעמו. עוד נקבע הנוהל כי **נציגי ארגוני העולים יכולים לשמש משקיפים בוועדת ההיגוי**, וגם בעלי תפקידים ברשויות, מנהלי מתניינים, מפעילי פרויקטים ועוד.

¹³ לשכת מנכ"ל משרד העלייה והקליטה, תשובת המשרד על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, התקבלה על ידי חסינה קנדרוחוב, 10 ספטמבר, 2017.

¹⁴ שם.

¹⁵ המשרד מסר מידע על עמותות וארגונים שפועלים לסיוע לעולים דוברי אנגלית בדרכים מגוונות, בין היתר בייעוץ לפני העלייה ואחריה, בהפעלת פרויקטים בתחום ציונות, יהדות ודת וסיוע לנוער בסיכון, בהכוונה לשירות לאומי ובסיוע לחיילים בודדים. נוסף על כך, יש ארגונים ייחודיים לסיוע ליוצאי ארצות שונות (צפון אמריקה וקנדה, דרום אפריקה, בריטניה).

¹⁶ פיני גלינקביץ, מנהל הרשות לקליטה ועלייה בעיריית ירושלים, שיחת טלפון, 11 בספטמבר, 2017. גייסון רוט, מנהל פרויקט לעידוד עלייה מארצות דוברות אנגלית, עיריית ירושלים, בדוא"ל, 19 בספטמבר 2017.

על פי נתוני עיריית ירושלים, עד ספטמבר 2017 טיפלה העירייה ב-717 עולים מארצות דוברות אנגלית; ב-2016 טופלו כ-1,000 עולים (מתוך כ-1,200 עולים מארצות דוברות אנגלית שהשתקעו בירושלים בשנה זו).¹⁷

2.2. משרד החינוך

משרד החינוך מקיים תוכניות לסיוע בקליטת ילדי עולים,¹⁸ אך אין התייחסות ייחודית לעולים דוברי אנגלית. **משרד החינוך אף מתנגד להתייחסות ייחודית מעין זו, משום שלעמדתו, היא עלולה לגרום להגדלת האי-שוויון בין ילדים שעלו מארצות שונות.** מאיה שריר, מנהלת אגף קליטת תלמידים עולים במשרד החינוך, הביאה כדוגמה את החלטת הממשלה מס' 2446 משנת 2015, "הפעלת תוכנית מיוחדת לשנת 2015 לעידוד העלייה ולקליטה מיטבית של עולים מצרפת, מבלגיה ומאוקראינה";¹⁹ לדבריה, החלטה זו, שמטרתה הייתה לשפר את קליטת ילדי העולים מהמדינות המוזכרות, הפלתה לרעה את ילדי העולים משאר המדינות.²⁰

ככלל, משרד החינוך אינו מעניק סיוע ייחודי לקבוצות עולים ממדינות שונות וכל תלמיד עולה מקבל סיוע בהתאם לצרכיו.²¹ הקריטריונים של המשרד לסיוע לכלל העולים קבועים בחוזר מנכ"ל בנושא זה. החוזר אינו מתייחס באופן ייחודי לעולים דוברי אנגלית, אולם מצוינת בו הקצאת משאבים ייחודיים לתלמידים עולים מארצות אחרות (לדוגמה, מגשרים חינוכיים בין-תרבותיים דוברי רוסית, צרפתית, ספרדית, פורטוגזית, אמהרית ומגשרים מבני המנשה וכן שעות הוראה ייחודיות לתגבור לימודי עברית של עולים מארצות דוברות צרפתית).²² נוסף על האמור בחוזר, תלמידים עולים (מכל ארצות המוצא) מקבלים מבתי הספר סיוע מקומי לפי הצורך, על פי הנחיית מדריכי אגף קליטת תלמידים עולים במשרד החינוך. כמו כן, לתלמידים עולים יש תנאים ייחודיים בבחינות הבגרות.²³

מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה למשרד החינוך בנושא מדיניות המשרד בדבר **ידיעת השפה האנגלית על ידי אנשי צוות חינוכי** (מורים ויועצות חינוכיות); בתשובת המשרד נאמר כי הוא אינו דורש מאנשי צוות חינוכי ידיעת שפות נוספות, אולם "דווקא במקרה של השפה האנגלית אפשר לומר שעל פי רוב הצוותים

¹⁷ מתוך 717 העולים שטופלו ב-2017, 505 עלו מארצות הברית, 117 מבריטניה, 38 מקנדה, 28 מדרום אפריקה ו-29 מאוסטרליה. גייסון רוט, מנהל פרויקט לעידוד עלייה מארצות דוברות אנגלית, עיריית ירושלים, התקבל בדוא"ל, 19 בספטמבר 2017.

¹⁸ משרד החינוך מקיים תוכניות שונות לקליטת ילדי עולים, שאינן מיועדות לילדים מארצות מוצא מובחנות. התוכניות השונות מיועדות לילדי עולים בקבוצות גיל שונות, ומבדילות בין ילדי עולים חדשים לבין ילדי עולים ותיקים; בין מטרותיהן של התוכניות השונות – שיפור העברית, שיפור ההשתלבות בחברה הישראלית וחיזוק היהדות. התוכניות שמוזכרות באתר משרד החינוך הן: זהות יהודית-ישראלית, מעלה, משעולים, עוגן, עלייה, שע"ל, תלייה. כמו כן, האתר מספק מידע על האולפן הווירטואלי לתלמידים עולים ומציג את העמדה הייחודית של משרד החינוך/בדבר בחינות בגרות של ילדי עולים. משרד החינוך, **אגף קליטת תלמידים עולים**, תאריך כניסה: 4 ביולי 2017.

¹⁹ החלטה מס' 2446 של הממשלה ה-33, "הפעלת תכנית מיוחדת לשנת 2015 לעידוד העלייה ולקליטה מיטבית של עולים מצרפת, מבלגיה ואוקראינה", 15 בפברואר 2015.

²⁰ מאיה שריר, מנהלת אגף קליטת תלמידים עולים במשרד החינוך, שיחת טלפון, 4 ביולי 2017.

²¹ מאיה שריר, מנהלת אגף קליטת תלמידים עולים במשרד החינוך, בדוא"ל, 5 ביולי 2017.

²² חוזר מנכ"ל משרד החינוך מס' 1-1.7, **קליטה ושילוב של תלמידים עולים ושל תלמידים תושבים חוזרים בשנת הלימודים התשע"ח**. בין היתר מפורטים בחוזר נושאים אלו: כוח אדם ייעודי לקליטת עולים בבתי ספר (מדריכים, מורה חיילת/בת שירות לאומי, מגשרים חינוכיים בין-תרבותיים בשפות רוסית, צרפתית, ספרדית, פורטוגזית, אמהרית ומגשרים מבני המנשה); הקצאת שעות ללימודי עברית; השלמת פערים במקצועות הלימוד; שילוב חברתי ותרבותי; עבודה עם המשפחות והקהילה; תוכניות המתאימות לחינוך הממלכתי-דתי; וכן מתן "סל קליטה" לתלמידים עולים.

²³ מאיה שריר, מנהלת אגף קליטת תלמידים עולים במשרד החינוך, דוא"ל, 5 ביולי 2017.

החינוכיים מכירים את השפה". עוד נמסר בתשובת המשרד, כי הוא מעודד חונכות תלמידים עולים מצד תלמידים ותיקים דוברי השפה וכן התנדבות, בעיקר של פנסיונרים המתנדבים בבתי ספר.²⁴

תשובת משרד החינוך על שאלתנו בעניין התוכניות הכלליות שהמשרד מפעיל למען עולים הייתה כי כל תלמיד עולה מקבל שש שעות שבועיות לרכישת השפה העברית ולהשלמת פערים במקצועות הלימוד. קיימות תוכניות תוספתיות אשר הפעלתן מותנית על פי רוב בהשתתפותם של חמישה תלמידים עולים לכל הפחות, אך לעיתים מאושרת פתיחה של תוכניות אלו גם עבור מספר קטן יותר של תלמידים. חלק מהסיוע לתלמידים עולים ניתן בשעות פרטניות במסגרת "אופק חדש" וב"עוז לתמורה".

עוד בתחום החינוך, פיני גלינקביץ, מנהל הרשות לעלייה וקליטה בעיריית ירושלים, מציין כי אוכלוסיית העולים דוברי האנגלית אינה אחידה, והעולים משתייכים לזרמים שונים ומגוונים ביהדות, ומכאן נובע אחד הקשיים האופייניים ביותר להם – שילוב במערכת החינוך.²⁵

2.3. משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים²⁶

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: משרד הרווחה) אינו מטפל באופן ייחודי בעולים מארצות דוברות אנגלית ואינו מכיר קשיים ייחודיים לקבוצה זו. לדברי דפני מושיב, מרכזת מינהל קליטה וכשירות תרבותית במשרד הרווחה, על פי רוב, במערכות הרווחה לא מתקבלות בקשות לטיפול ייחודי באוכלוסייה זו.²⁷ עם זאת, היא מסרה כי השתתפות העולים מארצות דוברות אנגלית במסגרות של משרד הרווחה ניכרת בייחוד במסגרות לטיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית; לדבריה, ככל הנראה הסיבה לכך היא שבארצות המוצא (ובעיקר בארה"ב) הטיפול באנשים אלה יקר במיוחד, ובישראל הוא ניתן בצורה מקצועית ועל פי חוק.²⁸

אשר להנגשה השפתית של תחום העבודה הסוציאלית מסרה מושיב כי ככלל, העובדים הסוציאליים בישראל הם בוגרי אוניברסיטה, וחלק מתהליך קבלתם ללימודים הוא בחינה באנגלית.²⁹

2.4. משרד הבריאות

הנגשה שפתית ותרבותית במערכת הבריאות מוסדרת בחוזר מנכ"ל משרד הבריאות, שכותרתו "התאמה והנגשה תרבותית ולשונית במערכת הבריאות", משנת 2011, ובו נקבע כי לכלל תושבי ישראל יש זכות אוניברסלית לקבל שירותי בריאות ללא תלות במשתני רקע כלשהם. בחוזר נקבע כי על מערכת הבריאות להנגיש לדוברי אנגלית (וכן לשפות נוספות) מסמכים ושירותים שונים, ובין היתר טפסים הדורשים חתימת מטופל (טופסי הסכמה מדעת, טופס קבלה למוסד אשפוז, טופסי חתימה על תשלום או התחייבות כספית); חומר מינהלי כתוב (למשל בעניין זכויות, דרכי תשלום, פריסת מרפאות ושעות עבודה); מידע בנושאים שונים (למשל קידום בריאות, רפואה מונעת, ואליומות במשפחה); שילוט במוסדות בריאות; מענה טלפוני

²⁴ ש.ם.

²⁵ פיני גלינקביץ, מנהל הרשות לקליטה ועלייה בעיריית ירושלים, שיחת טלפון, 11 בספטמבר, 2017.

²⁶ דפני מושיב, מרכזת מינהל קליטה וכשירות תרבותית, אגף שירותים אישיים וחברתיים, משרד הרווחה, התקבל בדוא"ל, 17 בספטמבר, 2017.

²⁷ מלבד בקשות נקודתיות, למשל בקשות של אימהות חד הוריות, אשר טופלו במשרד הרווחה טיפול דומה לאוכלוסיות ותיקות. ש.ם.

²⁸ ש.ם.

²⁹ ש.ם.

ביחידות לפניות ציבור; מוקדי שירות במוסדות בריאות ציבוריים, שבאמצעותם יהיה אפשר לזמן תורים, קבלת מידע רפואי ומידע על זכויות; מוקדים טלפוניים של שירותי חירום; אתרי אינטרנט (ובהם מידע על זכויות בסיסיות, שירותי ליבה וכתובת לפניות).³⁰

במסמך זה לא בדקנו את יישומן של הוראות אלו בבתי החולים ובקופות החולים בישראל; בימים אלו נכתב במרכז המחקר והמידע מסמך בנושא זה, וייסקר בו נושא ההנגשה השפתית והתרבותית של מערכת הבריאות, עבור עולים מכלל הארצות.

2.5. שירות התעסוקה הישראלי

לדברי חגי לוי, סמנכ"ל תכנון בשירות התעסוקה הישראלי, עולים דוברי אנגלית אינם קבוצה מובחנת מבחינה תעסוקתית, אם כי על פי רוב יש לעולים אלו מיומנויות תעסוקה טובות יחסית ובכמה מתחומי העיסוק, בעיקר במשרות בכירות, יש להם יתרון יחסי; מנגד, לדברי לוי, לא-ידיעת השפה העברית יש חיסרון במקצועות כמו מכירות או מתן שירות. עוד מציין לוי, כי אף על פי ששירות התעסוקה אינו רואה באוכלוסיית דוברי האנגלית אוכלוסייה מובחנת שדרושה לה התייחסות מיוחדת, לעיתים עולים חדשים שאינם דוברים עברית (ובכלל זה העולים מארצות דוברות אנגלית) פטורים מהשתתפות בסדנאות חובה שהשירות עורך למשתתפים בתוכנית "מעגלי תעסוקה"; כמו כן, שירות התעסוקה נמנע מלהציע לעולים שאינם שולטים בשפה העברית השתתפות בסדנאות רשות.³¹

בכבוד רב,

ד"ר נורית יכימוביץ-כהן

מרכז המחקר והמידע של הכנסת

אישור: אורלי אלמגור לוטן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת דברי הכנסת

³⁰ משרד הבריאות, חוזר המנהל הכללי מס' 7/11, [התאמה והנגשה תרבותית ולשונית במערכת הבריאות](#), 3 בפברואר 2011.

³¹ חגי לוי, סמנכ"ל תכנון בשירות התעסוקה הישראלי, שיחת טלפון, 4 ביולי 2017.

